СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 97. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 28-го КВІТНЯ 1950. No. 97. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 28, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

УХВАЛЕНО НОВИХ $350,000,000 НА ОБОРОНУ

Вашингтон, 26 квітня. — Упродовж двох годин після оцінки положення в холодній війні секретарем оборони Луїсом Джансоном комісія приділів палати репрезентантів ухвалила дальших $350,000,000 на озброєння. Крім того в палаті пороблено приготування до продовження на два роки закону про обовязкову військову військову службу. З ухвалених комісією фондів двісті мільйонів має піти на побудову нових літаків для повітряних сил; сто мільйонів на літаки для маринарки; пятьдесять мільйонів на перерібку воєнних кораблів і інших кораблів для поборювання субмарин. Оці додаткові фонди доповнять військовий бюджет на 1951 скарбовий рік до $14,464,460,000. При ухвалюванні нових фондів на оборону замітна була підтримка обох великих політичних партій.

Секретар Джансон у перегляді положення в холодній війні згадав на події з недавнього минулого, а саме: виріб атомової бомби в Совєтах, загарбання комуністами Китаю, поважне положення в Південно-Східній Азії, зірвання дипломатичних відносин з Болгарією і погіршення відносин з країнами інших совєтських сателітів, опанування команди польської армії совєтськими генералами, розвиток совєтської фльоти, збільшений тиск Совєтів в Німеччині, недавній напад совєтських летунів на американський літак над Балтиком і найновіші домагання Совєтів у Трієсті. Джансон згадав теж, що його домагання підвишки фондів на оборону оперті на переконанні ген. Айзенгавера, який пригадав на потребу сильніших повітряних баз на Аласці. — Не зважаючи на нові видатки секретар оборони пригадав на постійну потребу ощадностей.

ЗБІЛЬШЕНИЙ ЗАСЯГ АМЕРИКАНСЬКИХ ТУРБОВИХ ЛІТАКІВ.

Команда повітряних сил не закриває великого поступу в збільшенні віддалі в полетах боєвих літаків, головно в турбових літаків - порушуваних пружинами. Засяг полетів є без усякого порівнання більший ніж полети підчас другої світової війни. Віддаль у давніших полетах літаків не могла бути велика тому, що треба було везти з собою великі припаси топлива. Тепер не тільки удосконалено топливо, але придумано танки для його втримання в безпечнім місці. Удосконалено теж доповнювання топлення підчас полету. Літак марки Ф-84-Е може летіти 1,000 миль без відновлювання топлива загалом і тому може легко залетіти на ворожу територію і повернутися назад. Воєнна фльота має свої літаки, які може висилати з кораблів до ворожої країни з любого місця на земному гльобі.

ВЗИВАЄ ЄДНОСТИ ДЛЯ УДАРЕМНЕННЯ СОВЄТСЬКОЇ ВІЙНИ.

Лос Анджелес. — Будівничий літаків, Флойд Е. Одлом прийшов до висновку, що Росія хоче довести до розсваренння американців, заки вона піде атомовою війною на Злучені Держави. У промові в Клюбі Ківаніс з нагоди Краєвої Конференції Християн і Жидів сказав Одлом: „Вичеркніть слово „холодна", коли говорите про війну. Війна, яку ми ведемо, є дійсною за знищення. У ній москалі стріляють, куди їм подобається".

НЕДОСТАЧА ФОНДІВ НА ПЕРЕСЕЛЕННЯ ІМІҐРАНТІВ.

Ню Йорк. — Краєве Товариство Допомоги Подорожним виявляє, що йому недостає фондів а дальшу працю при переселюванні іміґрантів з европейської скитальщини. Управа товариства каже, що їй потрібно $120,000 для ведення праці до червня 1951 р. У початках це товариство дістало 40,000 долярів через І. Р. О., а крім того ще 18,000 долярів від трьох фундацій. На доручення Комісії Переміщених Осіб товариство перевезло з Европи до Америки 25,000 осіб без огляду на релігійну приналежність. Найбільше подорожних, які приїхали через Травелерс Ейд Сосайті, походили з Балтійських країн.

ЗНИЖКА ПОДАТКУ ВІД ТЕАТРАЛЬНИХ КВИТКІВ.

Комісія способів і засобів палати репрезентантів знизили до половини теперішній податок від театральних білетів або спортових видовищ, який виносить 20 відсотків. Від опери й концертів, які не приносять зиску, не буде цілком податку.

У слідчій підкомісії сенату переслухують знавців для підготови закону проти закладів. Передвиборчі заклади за те, хто буде вибраний підчас голосування, мали б бути заборонені вже найближчої осени.

СТРАЙК СТУДЕНТІВ ДЛЯ ПІДТРИМКИ УЧИТЕЛІВ.

У середу сполудня облягла громада молодих студентів, в числі 3,000 хлопців і дівчат з гайскул нюйорський ратуш, домагаючися признання підвишки платні для учителів. Студенти з деяких шкіл вийшли на страйк, щоб узяти участь у демонстрації.

МАРАҐОНА ЗАСУДИЛИ ЗА КРИВОПРИСЯГУ.

Вашингтон.— Судейська лава федеральної округи признала винуватим у кривоприсязі Джана Мараґона, який використував свою приязнь з ген. Гері Воном, для признання урядових контрактів для різних промисловців. За такі контракти він рахував собі від підприємців пять відсотків і від цього виковано слово „пятьвідсотковці" для усіх, хто посередничить при уділюванні контрактів за заплату. Ген. Вон це військовий прибічник президента Трумана. Перед роком сенат почав слідство над Мараґоном і тоді він заперечив під присягою, наче б він мав банкове конто з нагород, які він їдставав за контракти. Рішення лави присяжних суддів дає підставу судді засудити Мараґона на кару тюрми до 10 років. Заки буде виданий присуд, він мусить сидіти в тюрмі.

АЧЕСОН ВПЕВНЯЄ, ЩО АЛІЯНТИ НЕ ДАДУТЬ СЕБЕ УСУНУТИ З БЕРЛІНА

Вашингтон, 26. квітня. — Секретар стейту Дін Ачесон підчас пресової конференції заявив, що Західні держави не будуть прогнані з Берліна підчас походу комуністичної молоді в дні 28. травня. Він не говорив так завзято, як у суботу, коли то „безіменний урядовець" сказав на зібранні Американського Товариства Редакторів, що Західні аліянти вжиють машинових крісів і гармат, якщо зайде потреба, щоб стримати похід комуністів на Берлін. Підчас теперішньої пресової конференції, у якій взяли участь 15 послів німецького парляменту, запитали Ачесона знову про цю справу. Він відповів так: Коли мине оце заворушення, Західні аліянти таки будуть в місті. Західні держави зроблять усе, що до них належить, одначе Ачесон не сказав, що саме вони мають на думці.

Окремо від приявности на пресовій конференції посадник міста Бремен Вільгельм Кайзен, який очолює делеґацію німецьких парляментарних послів до Злучених Держав, явився в департаменті стейту з зазивом, щоб дозволити Західній Німеччині будувати великі торговельні кораблі. Це мало б причинитися до зменшення безробіття серед німецьких робітників.

ЗНАХІДКА НА БАЛТИКУ ПОТВЕРДЖУЄ АМЕРИКАНСЬКІ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ СОВЄТІВ

Стокгольм, 27 квітня. В поінформованих колах тут вважається, що знайдене в останньому шведським рибалкою подіравлене кулями колесо з американського літака, рівночасно з пошкодженим кулями приладом до приземнення, буде незбитим доказом для американського обвинувачення що совєтські літаки справді збили неозброєного Прайветіра, та що вони збили його не над латвійською територією, як це твердиться в совєтській ноті, але над Балтиком, як це стверджено в ноті державного департаменту. Рівночасно з Копенгаґен повідомлено, що на данський острів Ланґелянд водні хвилі викинули американсько - летунський гумовий одяг, що теж міг би належати до одного з десятьох членів залоги збитого большевиками Прайветіра.

ЗАМИКАЮТЬ РУМУНСЬКЕ БЮРО В НЮ ЙОРКУ

Вашингтон. — Негайно після наказу департаменту стейту, щоб Чехословаччина закрила свій консулат в Шікаґо, уряд дав наказ закрити румунське торговельне бюро в Ню Йорку. Це бюро займалося пересилкою пачок до Румунії й іншими трансакціями. Воно існувало окремо від румунського консулату. Новий розпорядок департаменту стейту є відплатою за закриття американського інформаційного Бюра в Букарешті.

ГЕН. КЛЕЙ НА ПІДТРИМКУ „РАДІО ВІЛЬНОЇ ЕВРОПИ"

Ню Йорк. — Колишній американський комендант у Берліні, ген. Лушюс Д. Клей, виявив, що він стане на допомогу Краєвому Комітетові Вільної Европи. Він поїде з промовами по різних американських осередках, щоб змобілізувати прилюдну опінію для цієї ідеї. Він каже, що не можна всю працю скласти на уряд а громадянство само повинно бути активне. Тому Комітет Вільної Европи почне свої радієві програми для підтримки поневолених націй по всьому світі. — Для цієї цілі заложено в 1949. р. „Радіо Вільної Европи". На її утримання мають бути вжиті добровільні складки від громадянства.

СЕНАТ ДИСКУТУЄ НАД СТО МІЛЬЙОНАМИ ДЛЯ ЕСПАНІЇ

Вашингтон. — Після довгих переговорів сенат згодився піддати під голосування поправку до закону про чужинну допомогу. На підставі цієї поправки Еспанія мала б дістати позичку з Америки у висоті 100,000.000 долярів. Адміністрація противиться цій поправці, хоч її зголосив демократичний сенатор Пат Мек Карран. Республіканець Овен Брустер підтримав його у цій справі. Це вже третє більше зусилля у Конґресі впродовж останніх років притягнути Еспанію до програми відбудови Европи.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ВИШКІЛ ДЛЯ СОЮЗНИХ АРМІЙ

Франкфурт, 27 квітня. Европейське Командування Американської Армії повідомило, що в коротці поверх 1,600 вибраних французьких, бельгійських, голандських, італійських, данських, норвезьких і люксембурських старшин і вояків перейдуть окремий американський вишкіл, щоб познайомитись зі способом урудування та евентуального ремонту американської зброї та американського військового устаткування. Вишкіл триватиме оксло 10 тижнів і за той час його учасники житимуть в американських гарнізонах. При цій нагоді виявляється, що в американських військових таборах в Німеччині вже цеї зими перейшли окремий американський вишкіл деякі італійські, грецькі і турецькі старшини та вояки.

„ПРАВДА" ПОЛЕМІЗУЄ З АЧЕСОНОМ

Москва, 27 квітня. Большевицька партійна „Правда" аж вчора спромоглася на коментар до промови державного секретаря Ачесона, виголошеної минулої суботи на зібранні Американського Т-ва Газетних Видавців у Вашингтоні. „Правда" називає цю промову „програмою для американського поневолення світу".

ЗАПОВІДАЄТЬСЯ НАЙБІЛЬШ ВЕЛИЧАВА МАНІФЕСТАЦІЯ ВІРНОСТИ

Ню Йорк, 27 квітня. — Цьогорічна маніфестація з нагоди „Дня Вірности", що відбудеться вже в найближчу суботу 29-го квітня по П'ятій Евеню, заповідається найбільш величаво за всі часи. Український Маніфестаційний Комітет, з Володимиром Бакадом на чолі та керівниками всього місцевого українського організованого життя у проводі, робить вже останню підготовку, щоби українська група, яка в параді вестиме всі інші національностеві групи, була під кожним оглядом якнайбільш репрезентативна. Ще в останній хвилині надходять нові зголошення участи. Закінчується підготовку транспарентів. Вважається, що як допише погода, то кількість українських учасників перевищить на багато сподіваних початково 5 до 10 тисяч. Нічого дивного, бо ця Маніфестація дає місцевим українцям найкращу нагоду виявити в загальноамериканському гурті не тільки свою силу і організованість та незаперечну відданість американським ідеалам свободи і демократії, але теж високу українську культуру та нерозривний український зв'язок зі Заходом проти тоталітарно - большевицького Сходу. Мільйони нюйорчан та представники багатьох країн і націй світу в цій метрополії будуть приглядатися маніфестаційному походові. Якнайбільш масова і найгідніша участь українців в цьому поході буде символом того геройчного походу до волі, в якому, не зважаючи на всі перешкоди і жертви, находиться від століть український нарід. Як уже поінформовано, українська група з прапорами, оркестрами, хорами і транспарентами збирається на 92-гій Стріті на схід від Медісон Евеню, в год. 2-гій після полудня. Впорядчики на місцях даватимуть дальші інструкції. На іншому місці подаємо встановлений Маніфестаційним Комітетом порядок та чергу поодиноких організацій в поході, якого необхідно придержуватися, щоби зберегти загальний порядок. Хай же не буде ніодного українця в нюйорській метрополії, який без причини опустив би цю велику нагоду заманіфестувати свою вірність Америці та її високим ідеалам, і рівночасно свою рішучість поширити ці ідеали і на поневолену Україну. Зоряні американські і синьо-жовті українські прапори в цьому поході будуть зовнішнім виявом теж спільноти американських і українських ідеалів та інтересів.

АМЕРИКАНСЬКЕ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ СОВЄТІВ В СПРАВІ АВСТРІЇ

Лондон, 27 квітня. Американський представник на конференції заступників міністрів закордонних справ, яка відбула вчора вже своє 252-ге засідання, виступив з одвертим обвинуваченням проти Совєтського Союзу за саботаж переговорів. Він твердив, що Совєти не бажають договору з Австрією, бо це означало б для них відкликання своїх військ з тої країни.

ЧЕСЬКІ КОМУНІСТИ „РОБЛЯТЬ ПОЛІТИКУ"

Лондон, 27 квітня. Комуночеський уряд звернувся чомусь нотою до уряду Британії, пропонуючи „договір миру між великодержавами в рамках Об'єднаних Націй". Нота повна комуністичної фразеології про ,підпалювачів війни".

МИНУЛА ЗАГРОЗА УРЯДОВОЇ КРІЗИ В АНГЛІЇ

Лондон, 27 квітня. — Лейбуристський уряд Британії пережив вчора комбінований наступ консервативно-ліберальної коаліції, перемігши в критичному голосуванні парляменту над двома позиціями бюджету більшістю п'ятьох голосів. Голосовано над проєктами бюджетового податку від газоліни та комерсійних автомашин. Обі справи мають безпосередній вплив на кошта прожитку. В першому випадку лейбуристи виграли пропозицію підвишки 9 пенсів на ґальоні газоліни, в в другому випадку підвишку на одну третю ціни на комерсійні автомобілі. В користь урядових пропозицій голосувалоло 304 депутатів, тоді як консерватисти і ліберали разом назбирали 299 голосів. Хоча різниця голосів дуже мала, вислід голосування сильно скріпив позицію премієра Атлі та його уряду, бо загальна опінія передбачувала велику можливість урядової поразки. До цего скріплення лейбуростського уряду причиниться з черги ще й перемога лейбуристів в додаткових виборах в Шотляндії. Негайно після вислідy голосування повідомлено, що на випадок поразки лейбуристів король мав в пляні не розв'язувати парляменту і не проголошувати нових виборів, тільки доручити Винстонові Чорчилеві створити консервативний уряд з парляментарною меншістю.

ПЕРЕМОГА ЛЕЙБУРИСТІВ У ВИБОРАХ В ШОТЛЯНДІЇ.

Лондон, 27 квітня. — В західному Домбартонширі, в Шотляндії, відбулися додаткові вибори до парляменту, в яких лейбуристський кандидат переміг консервативного більшістю 293 голосів. Ця перемога дасть лейбуристам загальну більшість вісімох голосів в парляменті. Консервативисти вияснюють цю перемогу обставиною, що в теперішніх виборах не було комуністичного кандидата, який під час генеральних виборів був назбирав 1,098 голосів, та які тепер в більшості припали лейбуристам.

ЗМІНИ В КОМУНІСТИЧНОМУ УРЯДІ МАДЯРЩИНИ.

Будапешт, 27 квітня. — Сьогодні тут офіціяльно проголошено про резиґнацію 62-літнього предсідника Президіяльної Ради, Арпада Сакашітса. За причину резиґнації подано „слабий стан здоров'я". Сакашітс був членом соціял-демократичної партії. Хоча він про форму займав найвищий пост в державі, бо предсідника т. зв. Президіяльної Ради, яку встановлено комуністичною конституцією, скасувавши пост президента, він практично мав малу владу та малий вплив на державні справи. Справжнім володарем там є вигодуваний в Москві генеральний секретар комуністичної партії та заступник премієра, Матіяш Ракоші.

ІНДОНЕЗІЯ СПОДІЄТЬСЯ $3000,000,000 ПОЗИЧКИ.

Якарта, Індонезія, 27 квітня. — Премієр Злучених Держав Індонезії заявив що його країна намагатиметься одержати 300,000,000 долярів позички від Злучених Держав Америки та інших країн для здійснення своєї три-річної програми розвитку.

ТІТО ЗНОВУ „ВИБРАНИЙ" ПРЕМІЄРОМ.

Беоґрад, 27 квітня. — Нововибраний в дні 26-го березня югославський парлямент, що в понеділок почав свою першу сесію, призначив вчора одноголосно маршала Тіта знову премієром країни та доручив йому створити новий уряд. Новий склад уряду має бути проголошений вже сьогодні і заповідається, що в ньому не буде жадних основніших змін в порівнянні з дотеперішнім. Рівночасно з проголошенням нового уряду, Маршал Тіто виголосить державну промову, підкреслюючи майбутню внутрішню і закордонну політику країни. Парлямент рівночасно вибрав свою президію, теж залишаючи майже в комплеті попередню, з д-ром Іваном Рібаром як предсідником.

БЕЛЬГІЙСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ НЕ УСТУПАЮТЬ В СПРАВІ КОРОЛЯ.

Брюсель, 27 квітня. — Після рішучого відкинення королем Леопольдом соціялістичної пе[illegible] його повороту на престіл, іменно, домагання, щоби король не тільки передав всю фактичну владу своєму синові Бодуінові, як це він сам запропонував, але й вибрався в „довшу подорож" та опісля не мав права мешкати в столиці країни, щоби не впливати на свого сина, соціялісти зірвали свої переговори з християнськими соціялістами, не відступаючи від своїх домагань. Призначений премієром д-р Поль ван Зеелянд очікує ще відповіді від лібералів і тоді вирішить що йому дальше робити. Урядова кріза з приводу короля триває в Белгії вже 40 днів, але це не відбивається на внутрішньому добробуті країни. Тому повстала приповідка, що англієць працює для свого уряду, француз проти уряду а бельгієць без уряду.

ШУМАН ПРОПОНУЄ „МАЛІ ОБ'ЄДНАНІ НАЦІЇ" НА ЗАХОДІ.

Париж, 27 квітня. — Французький міністер закордонних справ, Роберт Шуман, запропонував, щоби двадцять західних країн створили окрему „малу організацію Об'єднаних Націй", спеціяльною ціллю якої було б збільшити і закріпити співпрацю між західно-европейськими країнами і Америкою. Організація мала б охоплювати всіх членів Атлантійського Пакту, Европейської Ради та Організації Европейської Господарської Співпраці (Пляну Маршала).

ПОЛІТИЧНІ ТРУДНОЩІ ДЛЯ ПОСЛЮБНОЇ ПОДОРОЖІ ДОЧКИ І ЗЯТЯ ГЕН. ФРАНКА.

Мадрид, 27 квітня. — Одружена недавно з маркесом де Віляверде дочка ген. Франка не має місця для послюбної подорожі, побоюючись політичних демонстрацій. Молода пара була тільки короткий час на Канарійських островах і вернулась до Мадриду, бо подорож до Італії чи навіть до Злучених Держав [illegible] рискована з політичних мотивів.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СІРИЙ ЮВІЛЕЙ

Дня 25 квітня минуло пять років, як в Сан Франсиско покладено основи під міжнародну установу, відому під назвою Організації Обєднаних Держав. З цього приводу написано вже в газетах багато статтей, виголошено багато промов. Обєднані Держави подумані як міжнародна організація, яка мала б завести і захищати мир у світі. Така її головна ціль. Але тому, що миру в світі й досі нема, пятирічний ювілей Обєднаних Держав не викликує, природно, ніде великого ентузіязму.

Обєктивно судячи було чимало міжнародних конфліктів, які вдалось при допомозі інтервенції цеї організації полагодити, як от в Ірані, Індонезії, Палестині й т.п. Є теж чимало важних проблем, які завдячують ініціятиві Обєднаних Держав свою появу на міжнародній полі, як от справа народобивства чи прав людини. Як одно, так і друге вказує, що така організація дійсно потрібна та що вона могла б у відповідних обставинах відіграти ту велику ролю, для якої вона призначена. Щодо цього немає назагал двох думок. Різниця в думках повстає щойно тоді, коли хочемо говорити про таку Організацію Обєднаних Держав, яка дійсно існує, а не про ню, ідеали якої є тільки в її Чартері, себто тільки на письмі.

Організація Обєднаних Держав мала бути завершенням великих політичних замірів та амбіцій б. американського президента, Френклина Д. Рузвелта. Одним з найбільших недомагань Рузвелта було його незнання імперіялістичної політики давньої Росії, ні нерозуміння шляхів, якими ступає кремлівсько-комуністична диктатура, змагаюча до панування над цілим світом. Не знаючи цього, Рузвелт плянував таку мирову міжнародну організацію, яка рахувалась з певною і чесною співпрацею Кремля. Наслідки цеї помилки наглядні. Обєднані Держави сьогодні спараліжовані до тої міри, що дехто в день їх пятирічного ювілею серіозно запитував, чи вони існують, а навіть, чи вони взагалі колинебудь існували. Вже таке писали і то в поважних газетах та ще такими їхніми кореспондентами, що впродовж років реферували справи Обєднаних Держав, вказує, як далеко цій міжнародній установі до того, щоб вона могла відповісти своїм ціллям. Та ж в одній тільки Раді Безпеки, яка є найважливішим тілом в цілій структурі Обєднаних Держав, сталінська диктатура заложила через своїх представників аж 41 вет, паралізуючи ними всі змагання демократій до заведення миру в Европі, чи деінде. Подібне ділось і в інших органах Обєднаних Державах. Через те потерпіли такі конвенції, як у справі народобивства чи прав людини. Всюди шкодить кремлівська рука своїм бойкотом, або такими додатками, які практично зводять на ніщо найкращі інтенції, найблагородніші задуми представників демократій.

Не зважаючи на недомагання Обєднаних Держав є багато таких, що хотіли б цю організацію доконче врятувати і мають на виправдання її дальшого існування один важливий аргумент. Кажуть, що вона є знаменитим форумом для інформування світу про змагання демократій до миру та саботування справи світового замирення з боку Совєтів. З цього виходило б, що в вільнім світі, ще замало знають Москву, її тактику та її заміри і тому треба його далі повчати про ці справи. Бо ж народам, що є під комуністичними режимами, хіба не треба такої науки. Коли йдеться про нашу думку, то для нас було ясне тому пять років і ясне сьогодні: Мир, Обєднані Держави і Кремль разом не йшли, не йдуть і не будуть йти.

Совєтська церковно-релігійна стратегія

Дехто ще й до цього часу незорієнтований, яка є властиво совєтська політика у відношенню до церкви і релігії. Це діється тому, що дехто не навчився ще й досі розрізняти совєтську політику і совєтську стратегію. Політика була й є та сама, а стратегія міняється відповідно до обставин, а теж і країн. Тій складній проблемі, яка внесла багато баламути навіть і в церковні кола різних віровизнань, присвятив Ватикан багато студій. З цього боку особливо заслугує на увагу те, що тепер пише ватиканський орган, Осерваторе Романо, про останні арешти католицьких священиків в Чехословаччині. Нищення Церкви в цій країні, пише Осерваторе Романо, йде тим самим шляхом, яким йшло подібне нищення в інших сателітських країнах. Комуністична стратегія в боротьбі з релігією і церквою є така:

1. Наперед оприлюднюється урядове запевнення совєтської влади, що комуністичний режим гарантує повну релігійну свободу, згідно з конституцією;

2. За цим ідуть наперед складені урядом „протести" проти церковних обмежень, які оголошуються в пресі;

3. У відповіді на це негайно появляються у тій же пресі закиди, що католицькі чинники домагаються затримання для себе таких привілеїв, які вони мали за часів скиненого „буржуазного" режиму.

4. Потім проголошуються розпорядки щодо існування тільки державних шкіл, контролі Катол. Акції, а теж і контролі проповідей священиків у церквах, так, що тільки церковні церемонії є вільні від нагляду.

5. У дальшу чергу оголошується, як то вірні й нижче духовенство не годяться з спротивами єпископів проти церковної контролі.

6. Опісля появляється зазив духовенства і вірних, щоб вірно стояти при єпископі.

7. Зараз потім піднімає преса нові закиди, наче б організація Католицької Акції й інші церковні товариства становили політичну партію, на чолі якої стоять єпископи. В слід за тим появляються вісті, що католики вже змінили тактику й тому вже наступило замирення.

8. Серед того робляться спроби розбити католицьку церковну солідарність у той спосіб, що уряд видвигає закиди проти єпископів, наче б вони приневолювали духівництво й вірних до опору державі. Дальшим ступнем є змагання наклонити деяких священиків, щоб вони заявили свою прихильність до комуністів. Як так станеться, таких священиків представляється зараз як „здорову частину духівництва" і з них організується конкуренційну „Католицьку Акцію", до котрої належать уже не тільки католики, але й комуністи.

9. Негайно потім появляється оповістка про церковну кару, яка спадає на відступників.

10. Тоді комуністичний режим виступає в обороні свободи релігії й священиків, що стали знаряддям комуністичної влади.

11. Потім починаються ще напади на священиків, що виступають проти безбожництва, бо тим самим вони противляться законам і як такі є ворогами влади, яка обороняє мир, справедливість і стоїть за перемогу робітничої справи. З цим ідуть обвинувачення священиків, що вони вороги робітників, вороги держави, вороги поступу і т. п., а вкінці, що вони в змові з Америкою та з „реакціонерами", які підготовляють війну.

Така є назагал поведінка комуністичного режиму в церковних справах, якої вони досі вживали. Ватикан тої думки, що прийдуть ще дальші переслідування, такі самі, які були в тих країнах, які попали під совєтський режим у самих його початках.

Комуністична „мирова політика"

Комуністичні агенти Москви та їх наївні „поплентачі" влаштовують в різних країнах „конгреси миру", демонстрації і віча проти воєнної небезпеки. При цім звичайно, ведеться атака в першу чергу на „американських імперіялістів", що, мовляв, хочуть запалити нову світову пожежу.

Як стоїть проблема війни в комуністичній ідеології? Ленін ділив війни на „справедливі" і „несправедливі". Справедливими війнами він називав, наприклад, боротьбу поневолених народів за незалежність. Несправедливі були в його очах війни імперіялістів за панування над іншими народами. Але це тільки ідеологія без змісту. Сам Ленін, захопивши владу в Росії, з спокійною совістю посилав свою „червону армію" здобувати неросійські землі і народи. Правда, він це називав — „визволення націй від капіталістів"...

Позатим Ленін не був ворожий і до „несправедливої війни". Ще в 1912 році він писав до письменника М. Горкого, що цісар Франц Йосиф і „Ніколашка" (цар Микола II.) готові зробити йому цю втіху („сіє удовольствіє"), коли почнуть між собою війну. Від війни Ленін сподівався і вибуху революції в Росії.

І після захоплення влади в Росії комуністичні провідники не переставали вірити в війну, як засіб для поширення комуністичної диктатури в світі. 1924 року Л. Троцький подав комуністам велику надію, нарисувавши фантастичний образ війни між „імперіялістичними" державами — Великою Британією та Злученими Державами Америки. Від цього конфлікту мала б виграти Совєтська Росія.

Один із найближчих співробітників Сталіна — Маленков — зазначив недавно у своїй промові, що наслідком першої світової війни запанувала комуністична партія в Росії, після другої світової війни „народні демократії" поширилися в Західній Европі і в Азії. Від третьої світової війни Маленков сподівається перемоги комунізму в цілому світі.

Сталін, як показують документи про Совєтсько-німецькі відносини 1939-41 рр., послідовно йшов на спілку з Гітлером, щоб помогти німецькому диктаторові викликати війну з Польщею та її союзниками. Мрія Сталіна була — лишитися на боці від воєнних подій, поки „імперіялісти" виточать із себе кров, а потім — Москва як „третій, що тішиться", могли б продиктувати свою волю обом воюючим сторонам.

Тільки похід Гітлера на Москву перечеркнув пляни Сталіна. Але це тимчасово: бо те, що відсунулося на деякий час, ще не забулося: Москва може терпеливо чекати.

Формально московські володарі проповідують теорію неминучого занепаду „капіталістичного світу", вони пророкують страшні господарські кризи в світі і зріст революційних комуністичних партій, що проженуть „капіталістів" і захоплять владу в свої руки. В цих обставинах, здавалось би, Москві нема чого боятися. Супроти того комуністичний уряд у Москві постійно підчеркує необхідність підсилення совєтської армії. Хоч, для людського ока, говориться про можливість мирного співжиття двох систем совєтської і демократичної — однак всі промовці — кандидати перед недавніми виборами до Совету зазначали однодушно: „Наше головне завдання лишається — невпинно служити збільшенню сили нашої Совєтської держави і постійно підносити її здібність до оборони". (Берія).

В Москві добре знають, що нема держави, яка мала би плян напасти на Совєтський Союз. Почати війну („справедливу" чи „несправедливу") може тільки совєтський уряд. Щоб заховати свої воєнні пляни, Москва пускає „димову завісу" боротьби за мир. На цей гачок ловляться всякі добродушні і простодушні люди в різних країнах світу. Головна риса людської природи: вірити тому, що є приємне і бажане. На цьому бажанні миру грає добра совєтська пропаганда в інтересі московського імперіялізму.

Д. Ш.

Іван Кедрин.

ЦЕ БУЛА РЕВОЛЮЦІЯ

(У роковини квітневого здвигу в Наддніпрянській Україні).

Коли місяць січень є в нас місяцем роковин проголошення української суверенности і соборности, березень місяцем Тараса Шевченка, травень Івана Франка та листопад державницьким святом галичан, то квітень ввійшов в історичний календар України, як місяць початку Великої Української Революції. І коли сьогодні на всьому велетенському терені московсько-совєтської тюрми народів під примусом прославляють місяць жовтень, як символ большевицької перемоги, то колись, коли українська земля звільниться від її нинішнього загарбника, у місяці квітні будуть відбуватись маніфестації у честь роковин здвигу 1917 року.

Незабутніми ці дні для всіх тих, які були тоді в Україні! Це було насправжне чудо: як через ніч прокинулась сотнями років приспана нація! В тиждень після того, як наспіла вістка про бунт моряків у петербурській воєнній пристані Кронштаді та вибух революції в столиці царів Романових, спонтанно машерувала вулицями Києва стотисячна маса під жовто-блакитними прапорами, дивуючи самих маніфестантів і всіх мешканців обмосковленої „матері русских городов". Але так, як гірко помилились московські демократи, чванючись, що вони перевели „найбільш безкровну й спокійну революцію в історії", думаючи, що зі скиненням царату й уведенням Тимчасового Уряду вже кінець революції, таксамо трагічно помилялись ті українські патріоти, які буквально плакали з радости, думаючи, що це вже дійсно воскресла Україна.

Це був тільки **початок української революції**, до вибуху якої дала нагоду революція російська. І ця українська революція проходила як полум'я по всій Україні, як полум'я без стриму, спалюючи безжалісно **все**, що стрічала подорозі і як полум'я що підчас вітру завертає і палить власне добро. Це була стихія, що її ввесь час намагались і розбурхувати і водночас спутувати українські провідники. Це була боротьба на всі фронти: проти московського державницького володіння і проти білих реакціонерів і проти червоних ворохобників і проти нерозуміння і політичного примітивізму власних мас і проти — власного таки керівницького браку досвіду. Що й казати: ніодна революція не проходить — поза першою найкоротшою стадією — плянново і в дальшому розвитку заскакує своїх власних авторів й примушує їх до імпровізації. Українська революція заскочила від першого дня не тільки українських інтелігентів, які до того часу боролись **в першу** чергу проти царата, проти реакційного **режиму**, а тепер переставились на рейки боротьби і проти одноросійської **держави**, але ще більше заскочила **український нарід**, непідготований до такого зриву, та ще більш непідготований до будівництва і вдержання власної держави проти її ворогів.

В оцінці тодішніх українських подій, що охоплюють роки 1917/20, нинішне українське громадянство здебільша грішить тим гріхом, що є прикметний для громадянств, розжалених політичними невдачами й поквапних шукати **тодішніх** винуватців у своїх **нинішніх партійно-політичних** противниках. Це така сама груба помилка, як оцінювати вартість **давніх** літературних творів **нинішніми** „літературними критеріями. Дехто з наших земляків утотожнює всю українську революцію років 1917-20 з Українською Центральною Радою, а всю Центральну Раду з українським соціялістичним табором. Одно і друге історично невірне, таксамо, як по суті неможливо утотожнювати назверхню тодішню соціялістичну фірму

(Докінчення на стор. 3-тій)

Лев Ясінчук

ВИЗВОЛЬНИКИ

(Уривок з повісти: „Данина Молохові")

5)

Лектор зачервонів на цілому обличчі й буркнув схвильовано, що це недоречне питання. На тому лекція покінчилася. — Всі розійшлися додому. Пішов і доктор Зубик. Але на другий день рано вже ніхто не бачив його у Львові. Нема його й по сьогоднішний день.

Разом з армією прийшли керманичі різних ділянок державного будівництва. Не знати чи вони військові, чи змобілізовані, на всякий випадок вони всі в зеленкуватих „гімнастьорках". Вони усадовилися в тих будинках, де за Польщі були подібні уряди.

Одним з перших почав рухливу працю керманич професійного руху, що осів в будинку львівського старовства при площі Смольки. Десь третього дня після приходу армії, цей керманич покликав голов професійних спілок — українських, польських і жидівських. — За українську професійну спілку СУПРУГА, прийшов Левчук. Що ж, польська влада розв'язала цю організацію зараз першого дня війни, але видно, теперішня влада не признає таких актів. В Радянському Союзі праця бережена особливо, тому й професійні спілки мають широке поле діяння. Так пояснювали собі українські професійники покликання СУПРУГА.

В ясному й світлому кабінеті бувшого польського старости сидів у фотелі з очевидною втомою на обличчі ще молодий чоловік, не українець. Він представив зібраним у добрій українській мові значення й завдання професійних спілок (профспілок) у Радянському Союзі. В бесіді не забув згадати, що він з Галичини, був Польщею засуджений на вісім років тюрми за комунізм, які відсидів у Станиславові, та що після відбуття кари перекрався в країну соціялізму. Профспілки не будуть організовані на національній основі, тільки на основі окремих звань. Це переведеться щойно згодом; покищо всі інтелігентські професійні союзи, що існували за Польщі, мають злитися в один союз під проводом СУПРУГА. — Поза профспілкою ніхто не може працювати.

Після тих слів настало на салі в декого неміле зачудування. Поляки привикли з давна до першенства й верховодства. Жиди обіцювали собі першенство тепер, а тут наразі такий завід. Та ще мало того: — тому, що жидівська спілка була соціялістична, друга сіоністична, — діяльність їх припиняється, а СУПРУГА має перейняти їх майно. Спілку СУПРУГА буде вести Левчук, як голова з часу перед розв'язанням тієї організації. Кожний вичував, що керманич професійного руху тільки передає чиєсь доручення. Тому й ніхто не спротивився в нічому.

Від тієї пори мав Левчук немало зайняття. Пересиджував у широко розбудованому бюрі по цілих днях, деколи до пізньої ночі. Одного вечора вже збирався виходити, коли ввійшов його приятель, один з редакторів „Діла".

— Як же то ви широко розбудувалися, — сказав редактор, запримітивши, що в кожній з трьох кімнат стоїть по кілька столів, а при кожному з них зайнятих по кілька працівників. Професійний рух Союзу має велике значення; а голова профспілки це великий чоловік, — каже редактор.

— Але не такий, як я, — каже Левчук. Це ж усьо тимчасово. Робимо наскрізь непотрібну й непродуктивну роботу: реєструємо по званнях усіх умових працівників Львова, що були по приватних службах, бо так нам казали. Це ніби підложжя для будучих фахових профспілок. Наразі, хиба цей хосен, що кільканадцять осіб мають платне зайняття. Така організація, як СУПРУГА, що має заступлені в собі всякі звання, не зможе існувати. Її мабуть буде нацвбо забране. Але я зраджу вам одну свою тайну: я поволі ліквідую майно СУПРУГА, щоб зо здобутих доходів дати допомоги тим українцям, що наразі не мають праці, ні грошей. А як там у вас, у „Ділі"? — з черги запитав Левчук.

— В нас теж новини. Я саме прийшов розказати їх вам. Від завтра перестане „Діло" виходити. Приїхала редакція нового часопису; буде називатися „Вільна Україна". Забирають льокаль „Діла". При тій нагоді я мав широку розмову з ними, може зо три години.

— Про що ж то ви там балакали?

— Знаєте, якісь дивні люди, вони хотіли б нараз усьо переменити. Будуть пропагувати комунізм. Я переконував їх, що так не можна, що треба все робити постепенно, щоб народ міг привикнути; не дасться ж усьо нараз перевернути.

Розмовляючи, вийшли з льокалю переіначеної профорганізації. Вже були на дворі й прощалися на розхід, коли Левчук висловив свою заввагу:

— Я радив би вам не переконувати нових редакторів. — Вони вже по свойому переконані. Ви тільки звернете увагу на себе.

На тих словах розійшлися. На другий день рознеслася по Львові вістка, що симпатичний редактор „Діла" арештований. Незабаром, то й вивезли його в Москву.

Тимчасом на шкільній ділянці йшла теж підготова.

Цивільний представник більшовицького військового уряду створив Міський Відділ Народної Освіти (Міськвно), що мав організувати шкільництво у Львові. Зразу задержали в тому уряді всіх дотеперішніх працівників з часу Польщі. Тому, що поміж ними не було ані одного українця, начальник відділу покликав вже кількох, з тих двох навіть на шкільних інспекторів.

Незабаром покликали туди й Левчука, доручуючи йому польські школи.

В Міськвно набирали вчителів. Нікого не відкинули з тих, що зголосилися; чи це були українці, поляки, чи жиди; світські, духовники, чи монахині. Всі школи стали світськими й монахиням заборонили йти в школу в монашій одежі.

Почався масовий приїзд громадян з усіх совєтських республік для всякої навіть чорної праці. Між приїжжими було й чимало вчителів. На Великій Україні поширилася вістка, що на Західній Україні є що їсти, є в що одягнутися й (на разі) вільніше тут життя. За спрямування сюди на працю, треба було в дотичних секретаріятах платити до тисячу рублів; зарібок легкий і дохідний. Всі що приїжджали, ставали керівниками й організаторами нового життя. На їх місце виїздили з Західної України на Схід зразу ті, що їх навербували, як добровольців, а незабаром і ті нещасні, що їх забрали силою.

(Дальше буде).

Евген Зиблікевич

Вакаційна оселя та можливості її вдержання

(Доповідь на Громадських Нарадах дня 23-го квітня в Ню Йорку).

Усім приявним на нинішних зборах відомо вже з попередніх звітів та інформацій, що ці наші збори були попереджені громадськими сходинами, які відбулися тому три тижні.

На згаданих сходинах обрано Ініціятивний Комітет для скликання ширших громадських зборів тоді, коли буде підшукане відповідне місце для оселі і буде готовий принайменше поглядовий плян ведення і купна відповідної оселі. Ініціятивний Комітет виконав ці вимоги й прийшов сьогодні зі звітом про його дотеперішні заходи і підготовчу роботу. Мені припало звітувати про те, як виглядає сама оселя та її устаткування і які існують можливості для її ведення в межах наших власних сил. Думаю, що буде добре й доцільно, якщо ми спільно приглянемося до прикмет і користей тої оселі, яку ми підшукали та намітили до набуття.

Прикмети і користі тієї оселі такі:

1. Оселя побудована спеціяльно для цілей відпочинку і дозвілля для дітей, молоді й старших і відповідає усім вимогам, що їх ставить американський уряд здоров'я і суспільної опіки до таких підприємств під здоровельним, санітарним, обичаєвим і технічним оглядами.

2. Оселя приміщена серед лісів у дуже добрій околиці під кліматичним оглядом. Про добрі кліматичні умовини свідчить те, що в районі, де міститься пропонована нами оселя, є багато інших американських осель та санаторій.

3. Оселя є положена дуже близько Ню Йорку, приблизно 50 хвилин їзди від мосту Вашінгтона, з доїздом автобусами під саму оселю, при чому автобуси курсують туди і назад щогодини. Це дає змогу родичам та іншим прогульковцям відвідувати часто оселю, головно у суботи, неділі та свята.

4. Оселя устаткована в забавовий, господарсько - технічний, нічліговий та різний інший інвентар настільки достатньо, що не треба на початок ніяких поважніших грошевих вкладів для цього, щоб пустити в рух ціле оселеве підприємство.

5. На оселі є 65 забудувань і вони розміщені окремими більшими гніздами так, що можна розмістити дітей і молодь окремо за віком і полом та призначити окреме відсепароване простором велике гніздо („бонґал") для приміщення там родин і старших осіб.

6. Ціла площа оселі має 40 акрів, а в цьому 2/6 озера. Це озеро, що має два сильні природні джерела і зміну води около 20 — 30 кубометрів на годину — збільшує очевидно вартість оселі. На озері побудовані пристані і тремполіни та існують усі можливості для купелі та усіх родів водного спорту, включно з ловлею риби. Човнів і плаваючих плятформ є 16.

7. Оселя має власну водну станцію і помпу, а через те вона незалежна під оглядом питної води від нікого. Водопроводи проведені до усіх мешкальних і господарських будинків. У кожному мешкальному будинку є кілька лазничок, тушів і туалет.

8. В будинку, де міститься кухня, що має три великі електричні холодільні та в яких можна вмістити кілька тон харчів, — є величезна їдальня, що може примістити 1,000 осіб. Це дає змогу використати її для великих підприємств, для місцевих і приїзжих гостей.

9. Беручи до уваги усі вичислені і невичислені прикмети оселі, враз із цілим її самовистачальним інвентарем для ведення підприємства, — треба підкреслити відносно низьку продажну ціну оселі. Ціна на цю оселю була би мабуть удвоє більша, якби дотеперішні її власники могли продати її для „бизнесових" цілей. Але стейтова влада і громадська управа містечка Спрінґ Велей дала згоду дотеперішним власникам оселі продати її під умовою, що вона може бути продана харитативній установі для харитативних цілей.

З черги приступаю до розгляду можливостей вдержання й ведення оселі нашими власними силами.

На підставі приватних розмов з нашими громадянами на цю тему можна зробити такі висновки:

а). Серед нашого громадянства існує не лише велике зрозуміння ваги справи опіки над дітьми і молодим поколінням, але існує навіть захоплення справою оселі. Громадянство, а зокрема родичі, розуміють, що вакаційні оселі це один із найліпших засобів вирвати наших дітей і молодь з пащі тієї страшної потвори, якою є великі міста на час літньої спеки, коли усі тонуть у власному поті, куряві і вбивчій задусі.

б). Громадянство не бачить якихось непереможних труднощів для мобілізації вимаганих фондів на купно згаданого об'єкту під оселю.

в). Зате старше громадянство уважає, що труднощі могли б щойно повстати у зв'язку з вдержанням і веденням самого оселевого підприємства, якщо не буде належно розв'язана справа адміністрування оселею.

Я хотів би дати підставу під оцінку і розгляд тої останньої справи, а саме, справи вдержаня і ведення оселі.

Попробуймо розглянути її у світлі циферних даних. Я бачу такі можливості і засоби, які дозволять на мій погляд зрівноважити бюджет та створити базу самовистачальности оселевого підприємства Оселя має около тисячі вигідних нічлігових місць, але ліжок з матерацами є лише 530. Невідомо, чи зможемо в початках побільшити стан ліжок, тому пропоную обмежитись на цей рік до числа 530 до 550 постійних учасників оселі. В цьому числі зможемо примістити около 400 дітей і молоді та около 150 старших осіб. Ці постійні учасники повинні створити і дати такі позиції у приходовому бюджеті:

1. Оплата від 400 дітей по $2 денно на час цілого сезону	...60,000.00
2. Оплата від родин за винайом 30 „бонґал"	......15,000.00
3. Вищі курси українознавства, 60 осіб на дві зміни по $4 денно	.... 5,040.00
4. Дитяча ощадність (5 центова), в річному вимірі	...7,200.00
5. Принагідні прогульковці на суботи і неділі (готель і харч) 22 особи денно по $7	...3,080.00
6. Окремі фундації на утрим. дітей	...2,000.00
Разом	92,320.00

Познайомившись зі способом ведення американських осель, треба рахуватись з такими витратами і коштами на час тривання вакаційного оселевого підприємства:

1. Прохарчування 400 дітей і молоді по $1,50 денно на час цілого сезону (можл. заощадж.)	...45,000.00
2. Кошти завідування речеві і персональні	...17,000.00
3. Асекурація від випадків	...1,500.00
4. Асекурація від вогню	...300.00
5. Евентуальні знижки оплат для дітей незаможних батьків	...10,000.00
6. Доповнення інвентаря (столове накриття)	...700.00
	74,500.00
Заощадження з фонду завідування і перелиття на фонд купна оселі	...17,820.00
Разом	92,320.00

Використовуючи ще одну прикмету оселі, а саме, що, там є три великі будинки, які мають центральне огрівання (стім), можна було б використати їх на цілі відпочинкові і прогулькові також поза літнім вакаційним сезоном. Ці три будинки можуть вигідно примістити 118 осіб. Відповідне використання цеї останньої та інших можливостей могло б дати поважні доходи для підприємства і великі вигоди та користи для нашої громади.

Можна би теж думати про ведення т. зв. підсобного господарства на оселі. На приклад популярної в цій околиці годівлі квітів, полуниць, риби, безріг та завести сад.

Закінчуючи мій звіт, хочу наприкінці ствердити, що так купно, як теж вдержання та ведення оселі буде початково поважним матеріяльним обтяженням для громади і родичів, але хотів би я одночасно підкреслити, що існування оселі буде ще більшим відтяженням громади і родичів від ще поважнішого тягару відповідальности за здоров'я і взагалі духове добро наших дітей.

Мені здається, що нема більшого і поважнішого обов'язку для доброї громади і добрих батьків, як дбати про моральне, духове і фізичне здоров'я дітей і взагалі молодого покоління.

Думаю, що нема такої розумної причини і сили, що могла би нас від цього обов'язку звільнити. Думаю, що ніщо нас не виправдає і не розгрішить, якщо ми цю справу занедбаємо і схотіли б скинути зі себе тягар відповідальности за це велике діло.

Я прошу розглядати цю справу як одну з найважніших, а може найважнішу з усіх завдань, які стоять тут перед кожним з нас зокрема і перед всіми нами разом.

Скільки репатріювано українців?

Як подають Ульмівські „Українські Вісті", не так давно київське радіо оголосило скільки українців було репатрійовано до УССР. Згідно з цими даними, після закінчення війни в Европі 1,300.000 українців репатрійовано з Німеччини, Австрії, Польщі, Франції та інших країн. Як твердить радіо, всі вони „добровільно повернулися на батьківщину, вільно вибрали собі місця осідку і працюють за фахом". З них майже 750 тисяч працює в сільському господарстві, 300 тисяч по різних фабриках і виробнях, близько 75 тисяч дістали працю в державних установах, школах і тому подібне. Майже 9 тисяч навчаються в інститутах та університетах. Також репатрійовано на Україну 4,100 дітей, з яких 754 дітей повернено батькам, а решта перебуває в державних дитячих притулках.

Ці офіційні числа, передані київським радіо, викликають багато застережень, бо всім відома тенденція совітського уряду приховувати правду, фальшувати дійсність. Між тим, дуже важливо встановити, скільки справді українців репатрійовано до СССР після другої світової війни і яка кількість із них потрапили на батьківщину, тобто, на Україну, а скільки поворотців були репресовані.

Підчас капітуляції Німеччини армії західних союзників звільнили з фашистівського полону майже 12 мільйонів переміщених осіб. Переважна більшість їх примусово вивезена до Німеччини на працю. — Згідно з скромними підрахунками українських чинників, — принаймні 5 мільйонів так званих „остарбайтерів" (східних робітників) становили українці з підсовітської України, Галичини, Закарпаття, Бесарабії та Буковини, а також ті українські політичні еміґранти, які жили в центральній та західній Европі між двома світовими війнами.

Західні альянти тоді ставилися до вивезених німцями українців, як до фашистів та коляборантів, і як такі вони були об'єктом переслідування не тільки від совітського війська та НКВД, але і англьо-американців. Особливо важким було становище українців з УССР. Згідно ялтинської угоди, вони, як совітські громадяни, підпали під примусову репатріяцію. Наслідком цього мільйони їх примусово вивезено на „батьківщину".

Тоді, коли мільйони українців, білорусинів, козаків, грузинів, азейберджанців та інших національностей були силою забрані до Совітського Союзу в 1945 р., сотні тисяч з них залишилися в Німеччині, домагаючися від західних альянтів визнати їх за людей.

В половині 1946. р. з 5 мільйонів українців залишилося в Німеччині та Австрії не більше 350 тисяч. Це значить, що принаймні 4,5 мільйонів українців були вивезені до Совітського Союзу. Отже, репатрійовано не 1,3 мільйонів українців, як це подає київське радіо, а принаймні в три рази більше. Проте з них лише одна третина повернулися на Україну, а близько 3 мільйони зникло в нетрах — СССР. Совітські джерела мовчать про долю цих людей, бо їх запроторено до в'язниць та таборів примусової праці як „ворогів народу та зрадників батьківщини."

ЦЕ БУЛА РЕВОЛЮЦІЯ

(Докінчення зі стор. 2-гої)

українських партій з соціялістичним світоглядом і програмою.

Українська революція у рр. 1917-20 записала безумовно масу помилок. Але найкардинальнішою і вирішною із цих помилок була таки непідготованість українського народу до такої революції, яка повинна була закінчитись створенням **тривкої** української держави. Поруч із цим українська революція була подивугідна своїм розмахом, своїм активізмом, своєю всесторонністю і своїми успіхами — всупереч найбільшим невдачам, включно з програною війною проти Московщини. Але ж це була тільки революція. І коли хто вважає, що це повинно було бути **будівництво держави** за нинішніми правилами, то той забуває, що будування держави йшло тоді **серед революції** й серед **революційного хаосу.** Національні гасла йшли в парі з соціяльними; соціяльними гаслами розбуркували українські маси передусім усі наші вороги, які знаменито орієнтувались у браку національно-державної свідомости мас, затроюваних упродовж більше — двох сот літ московською бюрократією, московською школою, московським попівством, всією системою обмосковлювання та перетоплювання в „адін русскій катєлок" всіх поярмлених народів „матушкі". Коли були в Україні селяни, які в рідній школі вбачали ворожий засіб перешкодити їх дітям стати „чиновником", „паном", то не диво, що українська революція мусіла спершу **виховувати нарід, витворити** той фундамент, на котрому сперлась би державна будівля.

І це робила українська революція. Рівно в місяць після вибуху петербурзької революції, 7. квітня 1917 року заснувалась Українська Центральна Рада з представників усіх існуючих тоді українських партій, товариств і організацій, доповнюючи свій склад потім щораз новими делегами різних з'їздів, станових, професійних і інших організацій. А вже 19 квітня відбувся у Києві Всеукраїнський Національний Конгрес, одночасно перший Український Військовий З'їзд. Впродовж лише трьох місяців Центральна Рада здобула собі такий авторитет і таку фактичну силу, що три міністри петроградського Тимчасового Уряду, який до того часу називав Центральну Раду і Генеральний Секретаріят бунтар'ями і самозванцями та погрожував репресіями, приїхали до Києва переговорювати і миритися, між ними ті самі Керенський і Церетеллі, що живуть тепер у ЗДА. 16 липня приходить II. Універсал, історичний доказ поміркованости й почуття потреби еволюційного шляху Центральної Ради, 20. листопада III. Універсал із проголошенням Української Народної Республіки, а вже 22 січня 1918 р. IV. Універсал, що став підвалиною українського державно - політичного світогляду і наріжним каменем новітньої української політичної думки. Кажуть, що Українська Центральна Рада тупцювала за подіями і події випереджували її. Коли вже говорити про перегони ідей і подій, то Центральна Рада випереджувала своїми актами українські маси, які не могли ще зглибити їх і тому в трагічний для України час проголошували „невтральність".

Очевидно, керівники української революції в рр. 1917/20 поробили масу помилок. Згадати б хоча би про **перший** пацифістичний період найавторитетніших її керманичів, Михайла Грушевського і Володимира Винниченка. Поруч із доказами свого політичного реалізму Центральна Рада дала теж яскраві докази доктринерства ((аграрна політика після приходу в Україні німців, після Берестейського договору). **Але це була революція.** І це були часи хаосу, і це була Україна, яку „окрадену зі сну збудили". І тому, будучи критичними до свого історичного минулого та набіраючи розуму і досвіду на помилках, не опоганюємо теж нашого минулого. Навпаки: у квітні 1917 року започаткувалась **світла** доба новітньої української визвольницької боротьби, тієї боротьби, що існує по нинішній день. Тоді творилася історія, яка є історією всіх українців. І в місяці квітні **всі** українці поклоняються прапорові боротьби за правду, волю, що появився над Україною у квітні 1917 року.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Пожертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 10.

Відділ:	Жертва:
Тов. Самопоміч, від. в Трентоні з імпрези	$ 2.00
Kis Pavlo	1.00
Mykola Martyniuk	1.00
Доніка Шумило	1.00
Данило Попович	1.00
Kolodij Wasyl	1.00
86 John Owsianyk	2.00
91 Bereza Katherine	1.00
194 Poworoznyk Wasyl	1.00

СНІГ В ЛОНДОНІ І ПАРИЖІ; СПЕКА В МОСКВІ.

Лондон, 26 квітня. — В Лондоні і Парижі вчора впав сніг і температура сильно впала теж в інших частинах західної Европи. Натомість в Москві та інших східних районах вчора був найтеплійший 25 квітня за останніх 70 років; температура там виносила 85 ступнів Фаренгайта.

ГРОМАДЯНИ ФИЛАДЕЛФІЇ!

В СУБОТУ, ДНЯ 29. КВІТНЯ 1950 Р., ВІДБУДЕТЬСЯ

СВЯТО ВІРНОСТИ

у якому візьмуть участь всі американські організації у поході вулицями міста Филаделфії.

У тому святі беруть участь усі національності, щоб у той спосіб заманіфестувати свою піддержку для американського уряду у його змаганнях за свободу народів у світі.

Українці міста Филаделфії й околиці. Нашим обовязком є взяти якнайчисленнішу участь у тому святі.

Комітет закликає отсим усі українські організації і членів старої і нової іміграції до якнайчисленнішої участи у тому святі. Проводи усіх українських організацій повинні подбати, щоб усі члени їхніх організацій взяли зорганізовану участь у поході в дні 29. квітня, 1950. Побажаним є щоб українські жінки та молодь виступили в українських національних строях.

ЗБІРКА УСІХ ОРГАНІЗАЦІЙ І ЇХ ЧЛЕНІВ В СУБОТУ ДНЯ 29. КВІТНЯ 1950 Р., О ГОД. 12:30 БІЛЯ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ ПРИ ВУЛИЦІ 23 І БРАВН.

Українські Громадяни — своєю численною участю докажемо свою зорганізованість і силу!

Кожний свідомий Українець і Українка повинні обов'язково прийти! Українська група повинна бути якнайчисленніша і найкраще зорганізована!

ПОРЯДОК ПОХОДУ: 1. Командант української групи. 2. Прапори. 3. Українська американська струнна орхестра. 4. Командант українських американських ветеранів. 5. Українські американські ветерани. 6. Українсько-американська молодь. 7. Українсько-американський Студентський Клюб. 8. Організація Української Католицької Молоді. 9. Організації українсько-американського жіноцтва. 10. Ріжні українські американські організації. 11. Нова іміграція; а) Діти у народних строях, б) Пласт, в) Спілка Української Молоді в Америці, г) Гуцульська Група, ґ) Організації нової іміґрації, д) Українські Ветерани, е) Члени Обєднання Українців в Америці „Самопоміч".

КОМІТЕТ.

ПОРЯДОК ПОХОДУ НА „ДЕНЬ ВІРНОСТИ" 29. КВІТНЯ 1950

Перша Група:

1. Командант Маніфестації: В. Бакад.
2. Головна Управа Українського Конгресового Комітету.
3. Оркестра.
4. Прапори — американські і українські.
5. Комендант Ветеранів Першої групи.
6. Українсько-Американські Ветерани.
7. Американський Легіон пост 1260, Пр. Нікола Міню.
8. Американський Легіон Пост 1249 — Нешенал Меморіял.
9. Католицькі Ветерани при церкві св. Николая.
10. Об'єднання Бувших Вояків-Українців в Америці.
11. Українська Секція Американського Червоного Хреста.
12. Український Золотий Хрест — ОДВУ.
13. Незалежний Золотий Хрест.
14. Матері Золотої Зірки.
15. Товариство Родичів.

Друга група:

1. Голова Групи: адв. М. Гаврилко.
2. Оркестра.
3. Головна Управа Об'єднаного Комітету в Ню Йорку.
4. Прапори: американські й українські.
5. Предсідники всіх товариств і організацій цієї другої групи.
6. Союз Українок Америки.
7. Український Хор „Думка".
8. „Дністер" — У. Н. С.
9. Т-во св. Володимира, УНС.
10. Товариство „Запорожська Січ".
11. Товариство ім. Шевченка.
12. Товариство „Золота Липа".
13. Товариство „Просвіта".
14. О. Д. В. У.
15. Організація Оборони Лемківщини.
16. Товариство „Жидачів".
17. Товариство „Воля".
18. Товариство „Українська Єдність".

Третя Група:

1. ОО. Василіяни.
2. Ветерани Посту св. Юрія.
3. Скавти відділ 205.
4. Оркестра св. Юрія.
5. Парохіяльний хор.
6. Шкільні Діти св. Юрія.
7. Академія св. Юрія.
8. Товариство св. Михаїла.
9. Товариство св. Йосафата.
10. Парохіяни Церкви св. Юрія.
11. Запомогове Т-во „Бібрка".
12. Сестриця.
13. Братства.
14. Негайна Поміч.

Четверта Група:

1. Голова Групи.
2. Оркестра.
3. Управа Об'єднаного Комітету Бруклина.
4. Прапори американські й українські.
5. Предсідники всіх організацій цеї Четвертої Групи.
6. Організації Бруклина.
7. Організації Джерзі Сіти.
8. Нюарський хор і організації.
9. Організації з Асторії.
10. Організації з Бронкс.
11. Організації з Квінс.
12. Організації зі Статин Айл.
13. Організації зі всіх інших місцевостей.

П'ята Група

1. Голова Групи: п. М. Раковський.
2. Оркестра.
3. Прапори : американські й українські.
4. Всі предсідники організацій П'ятої Групи.
5. Хор „Боян".
6. ПЛАСТ.
7. Організація Оборони Чотирьох Свобод України.
8. Спілка Української Молоді Америки.
9. „Самопоміч", відділ в Ню Йорку.
10. Соборна Україна.
11. Товариство „За Волю України".
12. ДОБРУС.
13. Союз Бувших Політичних В'язнів.

Шоста Група

1. Голова Групи.
2. Оркестра.
3. Священники Православної Церкви.
4. Прапори: американські й українські.
5. Всі предсідники організацій Шостої Групи.
6. Церковний Хор.
7. Братство св. Володимира.
8. Шкільні діти.
9. Сестриця Пречистої Діви Марії.
10. Американські Дочки України.
11. Клюб Ветеранів.
12. Клюб Молоді.
13. Громада.
14. 204 Відділ У. Н. С.
15. Т-во „Перемишль".
16. Білорусини.

Якщо хто ще не вписаний на цій листі, просимо сейчас повідомити Комітет.

З В І Т

ЗІ ЖЕРТВ, НАДІСЛАНИХ ДО ЗЛ. У. А. Д. КОМІТЕТУ. (ЗА МІСЯЦЬ ЛЮТИЙ 1950 Р.)

(Продовження)

Еленсвилл, Н. Й.: Андрій Грицишин, чл. вкл. $5.

Вотервліт, Н. Й.: Укр. Амер. Горожанський Клюб (Коляда) дол. 52.50.

Терривіл, Л. Ай., Н. Й.: Михайло Сочинський $5.

Джемайка, Н. Й.: „Союз Українок", збірка (коляда), М. Костишин $30, Тов. св. Григорія, відд. 180 УНС (коляда) — дол. 90,00.

Вудсайд, Л. Ай., Н. Й.: Український Демократичний Клюб, чл. вкл. $10.

Йонкерс, Н. Й.: Дмитро Малик, чл. вкл. $5.

Морічес, Л. Ай., Н. Й.: Микола Кушнір $10.

Бофало, Н. Й.: І. Сидорович переслав збірку з похорону Михайла Дульпявка $42.

Апалейчен, Н. Й.: Франк Лопке $10.

Ферндейл, Н. Й.: Й. Костів $5.

Стейтлтон, Н. Й.: Іван Макар $5.

Амстердам, Н. Й.: Укр. Амер. Допомоговий Комітет (коляда), Т. Сюрко $205,50.

Ром, Н. Й.: Укр. Гр. Прав. Парохія, збірка на заклик о. пароха М. Яроша, переслав Іван Фицик $61,10. Зложили по $5: Катерина Роздільська, Іван Хома; по $2: о. М. Ярош, Николай Іванців, Олександер Яворський, Василь Бучковський, Йосиф Новицький; по $1: В. Капцьо, Іван Фицик, Мартин Андрус, Михайло Гайдук, Текля Лаврук, Теодор Боднар, Анатоль Самійленко, Анна Мандрик, Михайло Данилишин, — Йосиф Сохан, Теодор Литвин, Степан Яворський, Адольф Бучковський, Дмитро Олейнюк, Петро Заліпецький, Михайло Гогона, Петро Мякуш, мрс. Мизгала, мрс. Баран, Михайло Михалів, Семен Бих, Николай Мандрик, Теодор Керницький, Николай Угорчак, Михайло Матвієць, Михайло Павленко, Іван Гончар, решта дрібними. $$$$нсвт нсвтд нсвтдаоне нсв

Когоус, Н. Й.: Відділ „Самопоміч", Осип Бойчук $20.

Бруклин, Н. Й.: М. Березовський, чл. вкл. $5, Союз Укр. Амер. від. 21, Анна Бодак $100.

Оватона, Мінн.: Зенон Стельмах, чл. вкл $5.

Міннеаполіс, Пінн.: К. Солчаник $5.

Дітройт, Міш.: „Юкрейнієн Вор Реліф" $425.

Гемтрамк, Міш.: Український Демократичний Клюб, І. Бабак $60.

Портедж, Виск.: Федор—Марія Дрізірук $10.

Джеферсон, Вис.: Николай Ярема $5.

Берлін, Мд.: Коляда, переслав Д. Керничний $11. Зложили по $2: Д. Керничний, Г. Кламцюняк, М. Вареник; по $1: — В. Мацук, В. Штурке, Ф. Пилипчук, решта дрібними, Василь Мацук, чл. вкл. $5.

Едамставн, Мд.: М. Петрик дол. 5.

Овкленд, Мд.: Василь Озуґан дол. 20.

Принсес Ені, Мд.: Дмитро Гапа $5.

Балтімор, Мд.: Укр. Доп. Комітет Картиз Бей, Мд.: збірка $54, з забави, Н. Турик $20, М. Шандровський $ 5, М. Хоміщак $5.

Стівенсон, Мд.: Михайло Кравчик $10.

Едемставн, Мд.: Стефан Петрик, чл. вкл. $5.

Рок Голл, Мд.: Василь Стельмащук, чл. вкл $5.

Мілингтон, Мд.: Український Громадський Комітет при Укр. Правосл. Церкві Арлінгтон — Бостон, дохід з Листопадового Свята, П. Мороз $50.

Миллис, Масс.: Павло Слобідський $5.

Бейон, Н. Дж.: Іван Довгань переслав збірку $9,70. Раґвай $12.

Гвайт Говс Стейшен, Н. Дж.: Стефан Скодій $5.

Ню Бронсвик, Н. Дж.: Тов. „Запорозька Січ" відд. 353 У. Н. С., чл. вкл. $10.

Атлентик Ситі.: Василь Краснопільський, чл. вкл. $5.

Милвил, Н. Дж.: Е. Мурований, чл. вкл. $5.

Клифтон, Н. Дж.: Укр. Доп. Комітет Пассаік (коляда) переслав В. Юрків $57. Зложили: по $5: П. Гулька, В. Юрків; по $4: В. Сименюк; по $3: М. Кухар; по 2: О. Комар, М. Попович, Г. Кідонь, Е. Ковальський, І. Шафран, О. Семенович, І. Блиха, І. Русин, А. Сороковський, Т. Кулик, В. Пеленський; по $1: Т. Ґелемей, Л. Гадуняк, В. Мочула, М. Литвинець, П. Кобзар, О. Мечник, М. Оберст, А. Ґречен, М. Спазіяно, А. Криловська, М. Припхан, А. Пара, Г. Мочула, В. Грубець.

Джерзі Сіті, Н. Дж.: Відділ „Самопомочі" (коляда) А. Бук 50, Тов. Допомоги Студіюючій Молоді в Европі, переслала п. Стефанія Галичин — дол. 300.

Дальше буде).

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МДШ.

„Громадська Вечеря" на Національний Фонд.

Філія Українського Конгресового Комітету в Дітройті влаштовує у вівторок, 2. травня б. р. в бенкетовій салі Українського Народного Дому при Мартін ул. „Громадську вечерю". Для розривки шановних учасників буде передана імпровізація Української Радіо-Авдиції (Радіо-Шов), яка триватиме одну годину. На програму зложаться: Вісти зі світу, торговельні оголошення „в кривому зеркалі", ескіз „Гумореска" і рекордована музика. Окрема точка: Промова в справі Національного Фонду. — Початок о год. 7,30 вечером.

ЛІБЕРАЛИ З КОНСЕРВАТИСТАМИ ПРОТИ ЛЕЙБУРИСТІВ

Лондон, 26 квітня. — Дев'ять депутатів Ліберальної партії заявили вчора в британському парляменті, що вони голосуватимуть разом з консерватистами проти лейбуристського бюджету. Це створює ще більш непевне положення уряду, який розпоряджає в парляменті тепер ще тільки чотирма голосами своєї власної більшости. Голосування над бюджетом мало б відбутися ще цього тижня.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕ „ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС"!

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Дискусія на тему українського прапору закінчена. — Просимо вибачення у тих, що їх голосів не поміщено.

М. М. — Перша вимога для відповідей у „Свободі" — річева аргументація, передана в культурній формі. Насмішка, а ще більше злоба не помагають збивати думок противника. Бодай так у розумних і культурних людей. В газеті треба шанувати й її читачів, що назагал люблять дискусію на важливі й цікаві теми, але тільки тоді, коли вона не переміняється у напасть, а ведена в доброму тоні.

Увага Пластуни і Пластунки!

Збірка всіх пластунів і пластунок (сеніорів, ст. пластунів і пластунок, юнаків (-чок)) на Свято Вірности — в Ню Йорку, в суботу, 29. квітня, відбудеться точно о год. 2-ій по пол. на розі 92nd St. і Madison Ave. — Доїзд: IRT Lexington Ave Subway до 96th St.

Старшина Пластової Станиці

ЗАМІСТЬ квітів на могилу бл. п. нашого дорогого Вуйка Степана Пітика з Лічбург, Па., складаємо суму 10 долярів на цілі Українського Конгресового Комітету.

Володимир і Теодозія Богоновичі.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 20. квітня 1950 року помер в 67 році життя

ІВАН САВЧИН,

член Тов. Січ, від. 170 УНСоюзу в Jersey City, N. J. Покійний походив зі села Ліховичі, пов. Богородчани, Західна Україна.

Полишив у смутку жену Гелен, 4 дочки: Параска, Анна, Варвара, Делорка; 3-ох синів: Василь, Іван, Роман.

Похорон відбувся в понеділок, 24 квітня з Похоронного Заведення Ковальчика, 129 Grand St., при участи родини, приятелів, членів Тов., і знайомих з церкви св. Петра й Павла. Похований на цвинтарі в Arlington.

В. И. П.

І. Грабар, секр.

Дня 29. березня 1950 р., помер

ІВАН ГАЙДУК,

довголітний член Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, УНСоюзу в Hamtramck, Mich. Покійний родився в селі Лутиче, пов. Сокаль, Західна Україна.

Полишив в смутку жену Теодозію, сина Василя, дочку Варварку, невістку і одну внуку.

Похований на Mt. Oliveb Cemetary.

В. И. П.

М. Прихітко, фін. секр.

ТАРЗАН, ч. 2332. „Будьте здорові" — до приятелів.

Вхопивши за одно рамя Бронсона...

Молат витягнув його на безпечне місце на галузі вгорі.

В кількох хвилинах малпочоловік відзискав весло...

...і сказавши своїм приятелям „будьте здорові", Тарзан разом з своїми друзями подався до темного Тунелю Дерев.